

Memo inzake Horeca Statistieken

van Foodstep en CBS

onderwerp Uitleg verschil CBS en Foodstep

oktober 2014

Inleiding

De horeca speelt een belangrijke rol in Nederland. De horeca draagt bij aan de economie, is een grote werkgever en zorgt voor vertier. Vanwege de rol van de horeca voor de economie is er behoefte aan goede cijfers over omvang, groei en ontwikkelingen van de sector. Dit is belangrijk voor de sector, maar ook voor het beleid.

Het CBS, Foodstep en andere partijen stellen statistieken samen over de horeca en het foodservicekanaal. Deels komen deze cijfers over omzetcijfers overeen, maar er zijn ook verschillen. In dit artikel wordt uitgelegd waarom de cijfers van het CBS en Foodstep kunnen

verschillen en toch juist zijn. Het CBS en Foodstep stellen er belang in dat gebruikers de verschillen begrijpen om zo de voor hun praktijk meest geschikte cijfers te kunnen vinden en gebruiken. In het laatste deel van dit artikel staan verwijzingen naar de beschikbare informatie.

CBS: De horeca had in 2012 in totaal een omzet van bijna 20 miljard Euro en verschafte ruim 412 duizend banen.

Wat zijn de verschillen?

1. Bereik verschilt

Allereerst verschilt de scope van de statistieken en publicaties van het CBS en Foodstep. Het CBS maakt omzetstatistieken van de horeca, dat wil zeggen van hotels (inclusief overnachtingen), restaurant en cafés. Foodstep rapporteert over het gehele foodkanaal, inclusief consumpties die verkocht worden door benzinstations en in de detailhandel, dagrecreatiebedrijven, sport en vervoer.

2. Doelen en doelgroepen verschillen

Het CBS meet de omzetcijfers van bedrijfstakken. Die informatie is van belang voor de bedrijfstak zelf. Het CBS bepaalt ook de volumegroei van de bedrijfstakken en de gehele economie. Dit is met name belangrijk voor macro-economen en beleidsmakers.

Het doel van Foodstep is het in kaart brengen van de groei en ontwikkelingen in de hele foodketen door alle bedrijfstakken heen als beleidskompas voor de foodservicebranche. De informatie komt voornamelijk uit de foodserviceketen zelf, te weten uit groothandels- en horecaketens, cateraars, het eigen doorlopend onderzoek naar out-of-home bezoek en

consumentenbestedingen, eigen onderzoek naar productgebruik in horeca en catering, en statistieken van het CBS en brancheorganisaties.

Doelgroep van het CBS zijn de bedrijfstak en de consument, maar ook beleidsmakers en wetenschappers. Doelgroep van Foodstep zijn de partijen in de keten, fabrikanten/leveranciers, groothandel/tussenhandel, en de individuele verkooppunten, ketens en operators eventueel overkoepeld in brancheorganisaties.

3. Classificaties verschillen

CBS hanteert Standaard bedrijfsindeling

Het CBS gebruikt de Standaard Bedrijfstak Indeling (SBI). Dit is een internationaal afgesproken hiërarchische indeling van economische activiteiten. Het CBS baseert de SBI van een bedrijf op de inschrijving van dat bedrijf bij de Kamer van Koophandel. Daarbij geldt een zwaartepuntbenadering. Dit houdt in dat een bedrijf, dat bijvoorbeeld voor 75 procent restaurantactiviteiten ontplooit en voor de overige 25 procent cateringactiviteiten heeft of souvenirs verkoopt, wordt ingedeeld in de SBI restaurants. Het CBS telt dan de volledige omzet van dit bedrijf mee bij restaurants. Een bedrijf is zelf verantwoordelijk voor de inschrijving bij de Kamer van Koophandel. Wanneer het zwaartepunt van de activiteiten van een bedrijf wijzigt, moet een horecaondernemer zelf de inschrijving bij de Kamer van Koophandel wijzigen.

Foodstep baseert zich op branche-eigen outletdatabase

Foodstep hanteert als bedrijvenpopulatie de database Data Outlet, die samen met Datling (en meer dan 40 leveranciers in foodservice) actueel wordt gehouden met enkele honderdduizenden contacten op jaarbasis. Data Outlet deelt verkooppunten in op adresniveau, die worden vertaald naar de door Foodstep gehanteerde brancheindeling. Dat is in lijn met het Bedrijfschap horeca, Koninklijke Horeca Nederland, Veneca en FSIN. Foodstep kijkt verder dan alleen naar de traditionele horeca. Ook horecavoorzieningen in bedrijven met een andere hoofdactiviteit (recreatie, detailhandel, sport) worden als horecawaarden gemeten. Alle bedrijven die door foodservicegroothandels worden bediend, worden als foodserviceoutlet aangemerkt. Bij bedrijfsrestaurants is dat niet alleen wat uitbesteed is aan cateraars maar zijn dat ook de voorzieningen die in eigen beheer worden geëxploiteerd.

4. Bronnen verschillen

CBS gebruikt btw-registers en enquêtering

De basis van de huidige omzet- en volumeramingen van het CBS voor de kleine en middelgrote bedrijven zijn de btw-registers van de Belastingdienst. Daarnaast maakt het CBS gebruik van enquêtering op kwartaalbasis van grote bedrijven. De netto-omzetgegevens die het CBS op

Het CBS publiceert cijfer over de traditionele horeca en de totale horeca. De traditionele horeca omvat hotels, restaurants (inclusief snackbars, ijssalons, e.d.) en cafés. De totale horeca omvat ook overige verblijfsrecreatie, catering en sportkantines.

Foodstep rekent tot de horeca-omzet niet alleen de bestedingen in bedrijfsmatige horeca (SBI-CBS) maar ook in niet-commerciële outlets (sportkantines met vrijwilligers) en horeca als nevenactiviteit.

deze manier verkrijgt worden per kwartaal geanalyseerd om de groei voor die periode te bepalen. De groeicijfers worden vervolgens gewogen geaggregeerd tot een groeicijfer per kwartaal per bedrijfstak. Het CBS gebruikt de totale netto-omzet, ongeacht het type goederen en diensten waarmee de omzet is behaald. Hieronder vallen ook de bestedingen van buitenlandse toeristen aan horeca in de Nederlandse economie.

Het CBS verwerkt voor de horeca per kwartaal de btw aangiften van ruim 40.000 bedrijven en enquêteert 150 grote bedrijven.

Foodstep gebruikt bronnen over productgebruik en consumentbestedingen

Foodstep gaat uit van de consumentenbestedingen aan eten, drinken en tabak in foodservice met uitzondering van zaalverhuur, entreegelden en logies, inclusief btw.

De volume- en waardeontwikkeling wordt gemonitord via inkoopdata van groothandels, omzetdata van ketens, de eigen horecamonitor van bezoek en consumentenbestedingen, de eigen kwartaalonderzoeken naar productgebruik in horeca en catering, en CBS-prijsindexcijfers van producent en consument. Groeicijfers worden per marktsegment gewogen geaggregeerd tot 4-weekse- en kwartaalcijfers.

Foodstep gebruikt inkoopdata van 15.000 verkooppunten, bezoekersstatistieken van een 40.000 consumenteninterviews per jaar, en productgroepontwikkelingen op basis van een 40.000 ondernemersinterviews.

5. Onderwerpen verschillen

CBS meet omzet, prijs en volume

Het CBS publiceert op kwartaalbasis zowel omzetontwikkelingen, volumeontwikkelingen als prijsontwikkelingen van de horeca. Volumeontwikkelingen zijn voor prijsontwikkeling gecorrigeerde omzetontwikkelingen. Hiervoor gebruikt het gegevens over prijsontwikkelingen die op maandbasis verzameld worden voor het samenstellen van de consumentenprijsindex (inflatie).

Foodstep meet inkoop, omzet en consumentenbestedingen

Foodstep rapporteert op 4-wekelijkse basis omzet in consumentenwaarde en volume per productgroep. Voor de gehele foodservice en de onderliggende marktsegmenten gaat het primair om waardeontwikkelingen. De volume-ontwikkelingen brengt Foodstep in kaart voor belangrijke productgroepen als koffie, thee, frisdrank, bier, frites, snacks, ed., tot op het niveau van merk, soort en verpakking per kanaal.

CBS: indexcijfers en groeicijfers

Het CBS publiceert zowel jaar-op-jaar ontwikkelingen als seizoengecorrigeerde kwartaal-op-kwartaalontwikkelingen. Van beide publiceert het CBS ook indexcijfers. De jaar-op-jaar ontwikkelingen geven het beeld van de groei ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Dit cijfer laat zien of de horeca in een kwartaal meer omzet of volume heeft gerealiseerd dan in dezelfde periode vorig jaar. Seizoengecorrigeerde kwartaal-op-kwartaalcijfers laten de groei zien ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Normaal gesproken zijn de winter- en de lenteontwikkeling niet direct te vergelijken. Daarom wordt op deze kwartaal-op-kwartaalcijfers een seizoencorrectie toegepast. De omzet- en volumeontwikkeling worden dan gecorrigeerd voor

seizoenfactoren. Het voordeel is dat de meest recente conjuncturele ontwikkeling getoond kan worden, die onafhankelijk is van het seizoen.

Foodstep: ontwikkelingen zonder seizoencorrectie

Foodstep rapporteert in haar *Foodservice monitor* over de waardeontwikkeling van buitenshuis eten en drinken. Vanuit een vaste groep verkooppunten wordt de jaar op jaar ontwikkeling bepaald. Hierbij wordt geen seizoencorrectie toegepast.

6. Gemiddelden bestaan, gemiddelde bedrijven niet

De cijfers die het CBS en Foodstep naar buiten brengen, zijn gemiddelden voor diverse branches. De resultaten van de onderliggende bedrijven zullen doorgaans afwijken van deze gemiddelden. Per definitie doet een deel van de bedrijven het slechter dan gemiddeld en een deel doet het beter. Als enkele bedrijven het relatief heel goed doen zullen er meer bedrijven onder het gemiddelde liggen en vice versa. In onderstaande tabel wordt dit geïllustreerd.

Bedrijfsgegevens; omzetontwikkeling (stijgers-dalers) 2014- 2e kwartaal, SBI 2008

Bedrijfstakken (SBI 2008)	Bedrijfsomvang	Percentage bedrijven met				
		omzetstijging		stabiële omzet	omzetzijging	
		Snelle stijgers	Normale stijgers	stabiël	Snelle dalers	Normale dalers
551 Hotels	1 werkzame persoon	37	21	3	20	19
	2 tot 10 werkzame personen	26	33	4	10	26
	10 tot 50 werkzame personen	14	51	2	5	27
	50 tot 100 werkzame personen	20	20	2	0	55
56101 Restaurants	1 werkzame persoon	25	27	3	17	29
	2 tot 10 werkzame personen	16	31	3	12	37
	10 tot 50 werkzame personen	13	39	4	7	37
563 Cafés	1 werkzame persoon	24	24	2	22	27
	2 tot 10 werkzame personen	20	29	2	17	32
	10 tot 50 werkzame personen	17	37	4	9	32

Bron: CBS

7. Publicaties verschillen

Publicaties van het CBS over de horeca

Het CBS publiceert regulier over de horeca in de vorm van cijfertabellen op de CBS internetsite. Daarnaast worden in tekstpublicaties de highlights weergegeven en wordt een stuk duiding gegeven. Het CBS brengt hiervoor nieuwsberichten, monitoren en achtergrondartikelen uit.

Structuurgegevens horeca op CBS Statline

<http://statline.cbs.nl/StatWeb/selection/?DM=SLNL&PA=81165NED&VW=T>

Omzetgegevens horeca op CBS Statline:

<http://statline.cbs.nl/StatWeb/selection/?DM=SLNL&PA=82439NED&VW=T>

Omzetontwikkeling (stijgers-dalers) op CBS Statline:

<http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=82190NED&D1=a&D2=0&D3=157-162,164-165&D4=a&VW=T>

Persberichten handel en horeca

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/handel-horeca/publicaties/default.htm>

Monitoren

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/handel-horeca/publicaties/monitor-handel-horeca/default.htm>

Publicaties van **Foodstep**

Essentials is het jaarboek van Foodservice, waarin de omvang van omzet en aantal bedrijven naar sector en deelkanalen beschreven wordt. Kerncijfers openbaar als poster-pdf

<http://fsfacts.nl/product-category/essentials/>

De 4-wekelijkse omzetmonitor van Foodservice: *Foodservice monitor*. Uitkomsten op hoofdtotalen beschreven

<http://fsfacts.nl/omzet/>

Overzicht statistische publicaties van Foodstep:

- *Foodservice monitor* en *Essentials*
- Categorie- en merk- kwartaalmonitoren
- Kanaalspecifieke bezoekersrapportages

<http://fsfacts.nl/product/brochure-foodstep-producten-marktinsights/>

<http://fsfacts.nl/product/brochure-petrol-onderzoek-2014/>

<http://fsfacts.nl/product/brochure-nationaal-catering-onderzoek-2014/>